

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Aan
de Commissarissen der Koningin

Bijlagen: Div.

Uw brief van:

Directie 0.0.V.

Hoofdafd.

Afd. BW

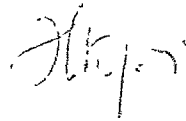
Nr. CB68/1878

Onderwerp:

's-Gravenhage, 9 december 1968

1. Op 3 april 1968 brak in een plastic verwerkende industrie te Weesp brand uit.
Daar ik uit ambtelijke berichten de indruk had verkregen dat uit de wijze waarop de brandbestrijding heeft plaatsgehad, lering getrokken zou kunnen worden met betrekking tot de organisatie van de brandweren in het algemeen, verzocht ik de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland de burgemeester van Weesp in overweging te geven door de districtsinspecteur voor het brandweerwezen een onderzoek te laten instellen.
2. De burgemeester heeft dit onderzoek doen verrichten, hetgeen resulteerde in het rapport dat U hierbij gelieve aan te treffen, tezamen met het commentaar van Uw ambtgenoot in Noord-Holland.
3. Het komt mij voor dat het rapport voor zichzelf spreekt en dat het verloop van deze brand eens te meer de noodzaak heeft aangetoond om over te gaan tot organisatie van de brandweren in groter verband met duidelijke commandovoering, zoals onlangs opnieuw door de Brandweerraad aan mij is geadviseerd in de U in afschrift toegezonden brief van de raad van 11 november j.l.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

Men gelieve steeds één zaak in één brief te behandelen. Bij beantwoording nauwkeurig het onderwerp, de dagtekening en het nummer van dit schrijven te vermelden.

NR. 45962.

HAARLEM, 7 oktober 1968.

DREEF 3 - TEL. 1 84 40

ONDERWERP:

Rapport omtrent de brand te Weesp
op 3 april 1968.

Hierbij deel ik U mede, dat de burgemeester van de gemeente Weesp mij een exemplaar heeft doen toekomen van het rapport, dat door de Districtsinspecteur voor het Brandweerwezen te Haarlem is uitgebracht omtrent de grote brand in zijn gemeente op 3 april van dit jaar.

Dit rapport, dat reeds in Uw bezit is, geeft mij geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Met de conclusie, dat ook op het gebied van de brandweer een schaalvergroting is opgetreden en dat nauwere samenwerking noodzakelijk is, kan ik mij geheel verenigen. In dit verband ik ik U mededelen, dat reeds aan de opzet van een regionale organisatie voor de Gooi- en Vechtstreek wordt gewerkt.

De Commissaris der Koningin
in de provincie Noord-Holland,

Aan de Heer Minister van
Binnenlandse Zaken
te 's-GRAVENHAGE.

Verslag van de branden welke hebben gewoed in de gemeente Weesp dd. woensdag 3 april 1968 in een fabriekscomplex gelegen tussen de Nieuwstad, Jan Gortersteeg, Achtergracht en de Sam van Gentsteeg, een gereformeerde kerk, een hooiberg en diverse kleinere objecten.

- - - - -

In het fabriekscomplex waren gevestigd o.a. :

- de N.V. E.B.C., een plastic verwerkende industrie ;
- een opslagplaats van karton (Philips) ;
- kantoor Geesink ;
- Technische Werkplaats, gemeente Weesp ;
- Timmerwerkplaats, gemeente Weesp ;
- Garage, gemeente Weesp ;
- TESO ;
- enkele woonhuizen ;
- kleinere garages .

1. OORZAAK VAN DE BRAND EN EERSTE MELDING

Een employé van de N.V. E.B.C. doofde in de polyesterspuit-
rij zijn sigaret door deze op de vloer uit te trappen. Dit
deed hij bewust op een droge (lees: opgedroogde) plek van
de vloer van de spuitrij. Hierna ging hij polyester spuiten.
Na enige ogenblikken keek de spuitsper en zag op de plaats
waar hij zijn sigaret had gedooft vuurverschijnselen. Hij
trachtte met doeken en daarna met een handbrandblustoestel
de vlammen te doven. Pas toen dit niet lukte, meldde de heer
Jansen, bedrijfsleider van de N.V. E.B.C., de brand aan
brandmeester Dekker, chef van de technische werkplaats van
de gemeente Weesp met de mededeling : "Wij hebben een brand".

Van de N.V. E.B.C. was de Technische Werkplaats van de
gemeente Weesp binnendoor te bereiken. Aan de scheidings-
wanden tussen de onderscheidene bedrijven waren geen brand-
werende eisen gesteld. De N.V. E.B.C. was niet in het bezit
van een Hinderwetvergunning.

Brandmeester Dekker heeft zich na de brandmelding van
de situatie op de hoogte gesteld. Hij constateerde dat de
brand er reeds "uit" was. De vlammen bereikten reeds de aan
de overzijde van de Jan Gortersteeg gelegen kleuterschool.
De brandmeester begaf zich hierna per fiets naar de op
± 300 meter afstand gelegen brandweerkazerne en heeft in de
kazerne de politie telefonisch verzocht "groot alarm" te
maken.

2. GEGEVENS MET BETREKKING TOT DE BRANDMELDING EN ALARMERING EN DE INZET

Opmerking : onderstaande tijden zijn niet nauwkeurig .

15.30 uur melding van de brand.

15.30 " groot alarm .

15.34 " 1 hogedrukspuit en 4 man ter plaatse .

De chauffeur van de hogedrukspuit stelde de pomp
in bedrijf en ging terug naar de kazerne om een
lagedrukspuit te halen met 3 man.

De hogedruk autospuit is met gebruikmaking van
3 persluchttoestellen, voor de binnenaanval ingezet
De binnenaanval was in verband met exploderende
vaten al spoedig niet meer mogelijk, althans niet
bij de N.V. E.B.C.

De hogedrukspuit stond in eerste instantie opgesteld in de Jan Cortersteeg. Deze moest later met slepende slangen ijlings uit de steeg worden teruggetrokken.

- 15.37 uur 1e lagedruk autospuit (10 man ?) met commandant ter plaatse. Ingezet voor de blussing van de brand.
- 15.45 " 2e lagedruk autospuit ter plaatse. Ingezet om overslag naar de school te voorkomen. Het aantal brandweerlieden groeide langzaam aan tot ± 30 man. De brand breidde zich bijzonder snel uit door explosies van vaten met brandbare vloeistoffen en door het ontbreken van een goede brandwerende onderverdeling in het fabrieksgebouw. De commandant, die zonder ordonnans werkte, zag op ± 200 meter van het brandobject 2 groepen van de Mobile Colonne oefenen. Hij heeft de commandant van deze groepen om assistentie gevraagd. Deze groepen werden ingezet om doorslag naar het kantoor van Gessink op alle verdiepingen te voorkomen. Dit mislukte omdat de 1e spuit van de Mobile Colonne weigerde. Een tragische bijzonderheid is, dat de 3e lagedrukspuit van de brandweer van de gemeente Weesp in de garage van de gemeente Weesp stond. Deze garage was in het verwoeste pand ondergebracht.
- ±15.55 " Burgemeester van Weesp vraagt commandant wat hij kan doen. Deze verzoekt burgemeester hulpverlening te vragen aan Muiden, Nederhorst den Berg en Bussum
- 16.00 " Hulpverlening gevraagd aan Muiden. Gewerkt met 1 lagedruk autospuit met 6 stralen.
- 16.05 " Hulpverlening gevraagd aan Nederhorst den Berg. Gewerkt met 1 lagedruk autospuit met 6 stralen.
- 16.10 " Hulpverlening gevraagd aan Bussum. Bussum arriveert om 16.30 uur met 2 lagedruk autospuiten en 1 motorspuit kleinvermogen en 1 commandowagen met mobilfoon en twee portofoons. De commandant van de brandweer Weesp heeft geen gebruik gemaakt van de mobilfoon en de portofoons. Bussum heeft gewerkt met 6 stralen bij fabriek, 3 stralen bij de kerk en de motorspuit bij de hooiberg.
- 16.44 " Hulpverlening gevraagd aan Hilversum. Hilversum is na het verzoek om hulpverlening vertraagd uitgerukt omdat het verzoek om hulpverlening van de gemeente Weesp praktisch gelijklopend was aan het verzoek om hulpverlening tijdens een op 25 maart 1968 te Weesp gehouden oefening bij de fabriek van de NV. Van Houten. Hilversum is uitgerukt met :
1 lagedruk autospuit,
1 gereedschapwagen en
1 motorspuit.

- 16.30 - 16.45 uur De melding van de kerkbrand bij de commandant van de brandweer van Weesp ligt in deze periode. De kerkbrand was ontstaan doordat brandende stukken plastic zich op stroken bitumineuse dakbedekking van de kerk hechtte. De kerk was voor het grootste gedeelte met leien gedekt afgewisseld met glas en stroken bitumineuse dakbedekking. De brandweer van Bussum heeft, toen $\pm 1 \text{ m}^2$ van het kerkdak brandde, getracht deze brand met 1 straal lagedruk te blussen. Dit gelukte niet omdat de wind, windkracht 7, het water verstooft en wegvoerde voordat het bij het vuur was. De brandweer van Bussum kon slechts 1 straal inzetten omdat zich geen reserve-verdeelstukken op de autospuit bevonden (!). De toevoerslangleiding van de autospuit van Bussum naar de kerk was ± 200 meter lang. De Mobiele Colonne (2e groep) legde een 2e toevoerslangleiding uit doch toen deze klaar was en er slechts even water was gegeven, is de motor van deze spuit vastgelopen.
- 16.50 uur Hulpverlening verzocht aan Kortenhoef-'s-Graveland. Eén autospuit-lagedruk ingezet op hooiberg.
- 16.52 " Hulpverlening gevraagd aan de brandweer van Amsterdam door de directeur van Gemeentewerken te Weesp buiten de commandant van de brandweer om. Amsterdam rukte uit met 2 autospuiten en 2 autoladders. De leiding van de bluswerkzaamheden bij de kerk was in handen van commandeur Kroese van de Amsterdamse brandweer. Later bij commandeur Scherf.
- $\pm$ 17.00 uur Bij fabriekscomplex was volgens mededeling van de commandant van de brandweer van de gemeente Weesp de "brand meester".
- De commandant van de brandweer van de gemeente Diemen zag 4 eenheden van Amsterdam over de Rijksweg in de richting van Weesp rijden. Hij heeft zich in Weesp op de hoogte gesteld en hoorde dat er een algemeen verzoek om hulpverlening aan de omliggende gemeenten van de commandant van de brandweer van Weesp was uitgegaan.
- 17.23 " Hulpverlening van de brandweer van Diemen verzocht door de commandant van de brandweer van Diemen via de burgemeester van Diemen. Gewerkt met één autospuit-lagedruk met 3 stralen. Voorkomen van overslag naar woningen aan de Nieuwstad.
- $\pm$ 17.25 " Aankomst 10 eenheden van de Mobiele Colonne. Op verzoek van de burgemeester van Weesp aan kolonel Van der Graaff is door de Mobiele Colonne hulp verleend. De commandant van de brandweer van Weesp was hiervan niet op de hoogte. Van de ter plaatse gepleegde activiteiten van de Mobiele Colonne is tot nu toe nog geen rapport ontvangen. Zodra dit rapport binnen is, zal een exemplaar hiervan worden nagezonden.

Voor de brandbestrijding zijn, voor zover is kunnen worden achterhaald, in totaal ingezet :

- 11 autospuiten ,
- 2 motorspuiten ,
- 1 babyspuit ,
- 3 antoladders ,

Mobiele Colonne : 1 autospuit en 2 motorspuiten ;
later nog : 1 autospuit en 3 motorspuiten .

Verder hebben nog de bedrijfsbrandweren van P.T.T. en Philips aan de blussingswerkzaamheden deelgenomen.

Eén lid van de bij de fabriek ingezette bedrijfsbrandweer van Philips is bij de kerk (± 200 meter verder) door een dak gezakt en heeft daarbij enkele beenbreuken opgelopen.

Hilversum, Amsterdam, de Mobiele Colonne en 1 spuit van Bussum zijn om ± 20.30 uur ingerukt.

De nablissing is verzorgd door de gemeenten Weesp, Diemen, Huizen, Bussum, Loosdrecht en Nederhorst den Berg.

De volgende morgen 4 april 1968 te ± 03.00 uur was er nog 1 autospuit van de gemeente Weesp op het brandterrein aanwezig.

3

CONCLUSIE

Vooropgesteld zij, dat allen die aan de brandbestrijding hebben deelgenomen, met enthousiasme hebben gewerkt en zich tot het uiterste hebben ingespannen om de branden zo goed mogelijk te blussen.

De vraag die zich opdringt, is : "Op welke wijze kan worden voorkomen dat in de toekomst in overeenkomstige gevallen zo'n grote schade wordt aangericht ?"

De omstandigheden waren ongunstig. In de eerste plaats kon de brand zich door het ontbreken van brandpreventieve voorzieningen in het pand zeer snel en heftig uitbreiden en in de tweede plaats was er de krachtige wind, die de verdere uitbreiding veroorzaakte. Niet alleen zouden bij minder ongunstige omstandigheden de gevolgen naar alle waarschijnlijkheid niet zo ernstig zijn geweest, doch bovendien heeft men de omstandigheden niet of slechts ten dele in de hand.

Verbetering met betrekking tot de brandpreventie, zowel intern als extern (het verplaatsen van bedrijven tussen de oude bebouwing naar industrieterreinen), is een aangelegenheid die slechts langzaam voortgang vindt, hetgeen niet wegneemt dat ook ten aanzien van dit onderdeel over het algemeen krachtiger dient te worden ingegrepen dan tot op heden het geval is geweest. Hierbij mag niet alleen niet uit het oog worden verloren dat een betere brandpreventie slechts een geringere frequentie van zeer grote branden ten gevolge zal hebben, doch bovendien moet in aanmerking worden genomen dat door de zeer snelle industriële ontwikkeling de kans op calamiteiten wordt vergroot.

Het bovenstaande impliceert dat op korte termijn krachtige maatregelen op het gebied van de repressie geboden zijn.

Immers, de frequentie van het aantal grote branden neemt hand over hand toe en de brandschadescijfers vertonen onrustbarende stijging.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat bij de brand ernstige fouten zijn gemaakt en op vele tekortkomingen de vinger kan worden gelegd. Het is zaak daaruit de nodige lering te trekken.

Het zal duidelijk zijn dat het, om branden van een dergelijke omvang met succes te kunnen bestrijden, noodzakelijk is te kunnen beschikken over een organisatie die onder deskundige leiding snel en effectief kan opereren. Het zal ook duidelijk zijn dat bezwaarlijk van een Commandant van de brandweer van een gemeente als Weesp mag worden verwacht dat hij over de kennis en ervaring beschikt om een dergelijke brand met succes te kunnen bestrijden.

Daar het niet rebel is te veronderstellen dat een dergelijke kennis en ervaring op plaatselijk niveau is te verwezenlijken en het niet efficiënt is op dat niveau een organisatie in te stellen op de geringe frequentie van dergelijke branden per afzonderlijke gemeente, is het dringend noodzakelijk dat op dit gebied intergemeentelijk wordt samengewerkt.

Er wordt reeds vele jaren over regionale brandweeren gesproken, doch van realisatie is nog geen sprake. De onderhavige brand zij derhalve een extra stimulans om het tot stand komen van regionale samenwerking in Coöi- en Vechtstreek te bespoedigen.

Haarlem, 23 juli 1968
de Districtsinspecteur
voor het Brandweerwesen,

M. K. Fehres

Oude Gracht
open water

smalle brug →

N I E U W - S T A D

Begin van de
brand

N.V. E.B.C.

kantoor
Geesink

Libllotheek

Woning
Woning

Timmer
werkpl.
Gem.
Weesp

ASLD →

Garage
Schoor

Philips

Techn.
werkpl.
Gem.
Weesp

Garage
Gem. Weesp

TESO

S A M v a n G E N T S T E E G

Woning

← Benzinepomp

A C H T E R G R A C H T

J A N G O U T E R S T E E G